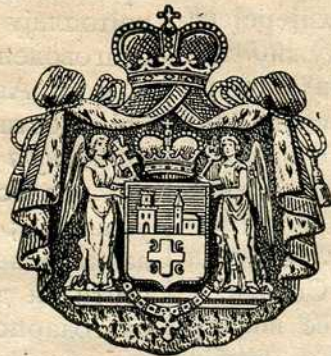

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

СРПСКИ СИОН

Год. IX.

Број 19.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протопрезвитер Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 9. маја 1899.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Окружница

Архијдјецезалне Конзисторије 28. априла (10. маја) 1899. Ад Бр. К. 157/зап. ех 1899. гледи набаве прописаних званичних печата у парохијским звањима.

Ад Бр. К. 157/зап. ех 1899.

(Свима окружним протопрезвитерима)

Приликом прегледања упитница бр. III, испуњених по подручним парохијским звањима у сврху сабирања статистичких података за црквене прилике у год. 1898. — опазило се, да су се многа парохијска звања послужила разноврсним печатима и да у томе погледу нема једнообразности при свем том, што је одлуком св. Архијерејског Синода од 17. октобра 1891. бр. М. 131. Син. 15. ех 1891., публикованом од стране архијдјецезалне конзисторије под 19. новембром (1. децем.) 1891. бр. К. 554/524 ех 1891., наложено свим протопрезвитерским и парохијским звањима, да на званичном печату протопрезвитерског

односно парохијског звања има бити лик светитеља оне цркве, којој парохија протопрезвитерова односно парохова припада, са натписом око светитељског лика: „Печат прав срп. протопрезвитерског односно парохијског звања у (име места)“; — а ако у једном месту има више парохијских цркава и по том више парохија, има натпис на печату гласити: „Печат православног српског парохијског звања при цркви св. (име светитеља) у... (име места)“.

Услед тога позива се Пречасност ваша, да подручним срп. прав. опћинама наложите, да за своја парох. звања печате у смислу горње синодалне одлуке одмах набаве, у колико то до данас учињено није. Уједно се има Пречасност ваша приликом овогодишње протопрезвитерске визитације свагда на лицу места уверити и у своме извештају конзисторији саопћити, да ли је овој наредби тачно и благовремено удовољено.

Из седнице архид. конзисторије, држане у Карловцима 28. априла (10. маја) 1899.

Георгије с. р.
патријарх.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Затварање Св. Архијерејскога Синода.

Као што смо јавили, Св. Архијерејски Синод је 3. (15.) маја о г. продужио своје седнице. У очи тога дана били су на окупу сва високопреосвештена господа епископи, осим Вршачкога, који је високом председништву јавио, да се позиву у седнице св. Синода не може одазвати. У прошли понедељак био је впреосвећени г. епископ Вршачки, закључком самога св. Синода, у седнице брзојавно позван, томе се позиву одазвао, и у среду већ, према потреби, присуствовао седницама. У прошли петак 7. (19.) маја, закључене су седнице. У 6 сати после подне тога дана извршен је у синодалној дворани чин затварања св. Архијерејскога Синода.

Преузвишени кр. Повереник, допраћен у дворану и дочекан са трикратним усклицима Живео, прочитао је овај говор:

Ваша Светости!

Високопреосвештена Господо Епископи!

По најмилостивијој дозволи и највишој заповести Његова Величанства цара и апостолскога краља нам, дана 25 марта (6 априла) ове године отворени св. Архијерејски Синод, завршио је свој, као што ценим, за свету нам цркву полезан рад, и по налогу Његова Величанства седнице истога св. Архијерејског Синода за закључене изјављујем.

У знак благодарности и хомагијалне оданости наше према узвишеној особи Његова Величанства, да ускликнемо:

Његово царско и апостолско краљевско Величанство, наш премилостиви цар и апостолски краљ

Франц Јосиф Први!

Живео, Живео, Живео!

Присутни се одушевљено придружише овим усклицима. Пред двором упарађена почасна компанија после прочитаног говора избацила је сложан плотун, а војничка банда одсвирала је краљевку.

Његова Светост, преузвишени господин, патријарх *Георгије*, управио је на преузвишенога кр. Повереника овај говор:

*Ваша Преузвишености,
Господине Кр. Поверениче!*

Као што сам имао част при отварању св. Архијерејскога Синода, у име своје и преосвећене госпде епископа, изјавити најтоплију благодарност, на превишњем благоволењу и очинском старању Његова ц. и кр. Апостолскога Величанства нашега најмилостивијега Господара и краља *Франца-Јосифа Првога* према светој овопредјелној православној цркви и народу српском указаном; тако и сад на довршетку синодалнога нам деловања, не можемо пропустити, а да не поновимо ту своју топлу благодарност, молећи Преузвишеност Вашу, да благоизволите то Његову ц. и кр. Апостолском Величанству и овом пригодом, до високога знања доставити.

Благодарим и ја, и преосвештена господа чланови св. Синода Вашој Преузвишености на положеном труду и великом стрпљењу, са којим сте рад овога Синода, са правом хришћанском љубави и искренности пратити изволели, молећи Вас: да као што сте досада свагда рад св. Архијерејскога Синода, како пред престолом *Његова Величанства* тако и пред високим земаљским владама својски заговарали, да ћете тако и овом пригодом бити веран тумач и заговорач наших жеља, донесених закључака и решавања.

У то име, при растанку данашњем ускликнемо браћо сви једнодушно:

Да живи Његово ц. и кр. Апостолско Величанство добри и милостиви краљ наш, *Франц-Јосиф Први!*

Да живе обе земаљске уставне владе!

Да живи Преузвишеност Ваша!

Усклицима *Његове Светости* присутни су се бурно одазвали и својима. Кр. Повереник, опростив се са високопреосвештеним члановима Св. Синода, оставио је синодалну дворану.

У 7 сати у вече био је прописани свечани одлазак Кр. Повереника из патријаршкога двора на жељезничку станицу, где је Његову Преузвишеност поздравила почасна компанија са својом бандом. Кад се воз кренуо заорило се громко Живео, на чему се Његова Преузвишеност из засебних својих салонских кола љубазно захваљивао.

УСКРШЊА ПОСЛАНИЦА

православног епископа далматинског, истријског
и пријестолнога града Беча

Никодима

пречасном клиру и свему православному народу епархије
своје.

(Свршетак.)

Па кад је то тако, кад без мира нема нити може бити игдје икаква добра, тада помислимо само, браћо, колико мора да је грјешно, кад се мир руши, колико мора да је и пред Богом и пред свијетом крив онај, који ради противу мира. Божја је ријеч сама таквога назвала: *человѣкоубійца*, људски крвник,¹ који не ће никада доћи у живот вјечни, него ће до вијека проклет бити.

Страшна осуда, али и правична!

Па и покрај те страшне осуде, ми видимо данас, као што можемо видјети и кроз сва прошла времена, да се противу мира ради и да га немилостиво и безбожнички руше у сваком друштвеном кругу, и у цркви, и у државама, и у општинама, и у кућама. И рушимо га ми, браћо, на жалост христјани, ми, који познајемо јеванђелску науку о миру и који хоћемо да се бројимо међу просвјешћеним народима. А не рушимо га у опће дјелима нашим, јер кад би створили немир у друштву дјелом каквим нашим, закон би нас казнио; и ми сви то знамо, те се таквих дјела и клонимо, или их се бар клоне они који познају законе. Рушимо ми мир нечим другим, нечим, што може лако да се извуче из строгости закона, и противу чега је често и сами закон немоћан. Рушимо ми мир нашим *злим језиком*, опадајући друге и бацајући свакојаке клетве на браћу нашу.

Зао језик је отров, који трује све, чега се он додирне, који ране задаје и најздравијем тијелу, који само жалост и смрт наноси, докле год он допре. Не штеди он никога, ни највећу светињу, ни цркву, ни свештенство, ни породицу,

ни најчистијег човјека. И не можеш се од њега, тог пакленог створа, никако сачувати, ма колико да га се клониш. Он ће јавно или потајно дирнути у све, ма то било најтајније, најчистије, најсветије; и чега се год тај отров дотагне, ту је већ ранио, и свака је његова рана самртна; а ако се човјек од те ране кад год и излијечи, остаће јој ипак траг, који се не да никада више изгладити. Језичав човјек је крвник људски, који душе нема, нема срца нема савјести. Он не може да мирује, не може да се никада и ничим задовољи. У пакленој је нарави његовој, да свакога црни. Догодило се нешто што би, ради опћега мира и да се избјегне јавна саблазан, требало да у тајности остане и да се прикрије, и језичав човјек то одмах разглашује, и ужива што је створио немир и јавну саблазан. Мрзи он у црној души својој неку особу, и да ту мржњу исколи, он измишља какву лажну вијест о тој особи, и почне ту вијест најприје потајно, пак и јавно ширити, и ето опће узрујаности и немира. Чуо је он да је неко нешто казао, што би могло какву сумњу навести на част и поштење неке особе, и он то одмах увеличава, додаје од себе оно што само онако срце зна да измисли, разглашује то на свој начин и сретан је, кад је успио да заведе свијет и да га узнемири. У једноме друштву влада слога и братски говор, и то друштво напредује, али језичав човјек зна све то покварити, зна измислити на поједине чланове тога друштва чега у ствари и нема, зна злим језиком својим узбудити неповјерење једног друштвеног члана наспрам другог, зна оцрнити пред осталима оне, који су угледнији у томе друштву, те изазвати распре, свађе, кавге, док се најпослије само друштво не растроји, и он је тада блажен и задовољан. — Колико пута није зао језик бацио љагу срамоте на најпоштенијег човјека? Колико чистих срдаца није он помутио, колико ли горких суза није он извукао из најневинијих очију? Колико пута није он био узроком, да се најбоља браћа, најискренији пријатељи посваде

¹ I Јов. 3, 15.

међу собом, да се омрзну, да о глави један другоме раде?

Али куд ја пођох да сâм говорим о злом језику и о његовом отрову, прије него што чујемо, шта нам св. писмо о њему каже. Св. писмо говори о свима људским пороцима, описује им тежину и колико су зли по себи, али ја нијесам ту нашао оштријих ријечи од оних, којима оно говори о злом језику.

Порок овај ставља св. писмо уз најгнусније пороке, као пјанство, крађу, блудочинство, и каже, да који падне у тај порок не ће наслиједити царства Божјега,¹ и да је од Бога проклет.² Уста су човјека језичава отворени гроб и смрт,³ а језик је његов језик змијин.⁴ У њему је ијед, као ијед змијињи, као ијед глухе аспиде,⁵ а душа му је црна, као црни пакао, јер језиком својим само ђаволу служи, и вјерни је слуга пакла.⁶ И колико добра може иначе да учини ријеч човјекова, може она да учини и још више зла. Језик је мали уд — вели ап. Јаков — али много зла може да учини. Мала ватра може да сажеже велике шуме; и језик је ватра, пун неправде, који погани све тијело, који пали вријеме живота нашега и запаљује се од пакла; јер сав род звјериња и птица и бубина и риба припитомљава се, а језика нико од људи не може припитомити, јер је немирно зло, пуно иједа пакленог.⁷

На основу овог учења св. писма, а поучени и својим искуством, оци и учитељи цркве најоштрије жигосу зао језик. Киријан уподобљава језичава човјека разбојнику, и горе од разбојника. Овај невином крвљу кваси разбојничке руке своје, а онај поганим језиком својим руши част човјекову, црни му свијетло име и доводи га до очајања. Разбојник лишава човјека живота, али тијем му одузимље ипак нешто, што данас или сутра мора смрћу престати; а језичав човјек одузимље другом човјеку име, част, срећу, и убија у њему духовну страну његову, која је претежнија и ва-

жнија од тјелесне, јер за поштена човјека име и част вриједи више него ли и сами живот.⁸ Кирил алекс. препоручује хришћанима, да се више чувају злих језика, него ли ичега другог на свијету, те им напомиње старозавјетно писмо гдје је казано, да су зуби синова људских копља и стријеле, а језик њихов оштри мач, и да ће човјек мање претрпјети, ако га и змија из потаје уједе, него ли кад падне у уста опадача; а особито да се пазе онога рода, којему су зуби мачеви и кутњаци ножеви, и које прождиру сиромаше и убоге са земље.⁹ *Зла шопсти* зове псима језичаве људе и сматра их горе од пасâ. Пас напада само на туђинца, а језичав човјек напада свакога; пса чујеш јер лаје, те га се можеш сачувати, а језичав човјек напада из потаје за леђима; пса ћеш умирити са кором хлеба, а овај не штеди ни своје добротворе; пси уједају оне, који су им на домаку, а ови уједају и оне који су им близо и који су им далеко; пас рани само тијело, а језичав човјек општети име и понос поштенога човјека, и чим може да више људи својим отровом дирне, тијем је он задовољнији и радоснији.¹⁰

И збиља, кога је поштедио зао језик? Има ли, и је ли икада било шта светог за њ?

Је ли он поштедио служитеља Божјег олтара? Свештено лице постало је таквим по Божјој благодати; он је Божји слуга и посредник између Бога и људи; он је учитељ вјере и проповједник јеванђеоских истина. Па ипак зао језик дира и у такво лице, не презајући од ничега, и не мислећи, да вријеђајући њега, вријеђа саму цркву, коју он представља. Метнимо да свештеник неки, као човјек, има и какву ману и да кадгод у нечему и погрјеси. Добри људи знаће то снисходити, или ће на сходни начин упозорити на то свештеника. Али језичав човјек по злоби ће својој једва то дочекаати, и удариће и јавно и потајно да казује свакоме, како њихов свештеник има не само дотичну случајну ману, него и још све остало, што ће уз то пакост

¹ I Кор. 6, 9, 10. — ² Рим. 1, 30. — ³ Псал 5, 10. — ⁴ Екл. 10, 11. — ⁵ Псал 57, 4 5, 139, 3. — ⁶ Екл. 10, 12, 13. Сир. 9, 23, 28, 11. — ⁷ Јак. 3, 5-8.

⁸ О ревности. — ⁹ Катих. 17. ¹⁰ О лажни пророцима.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

његова знати да измисли, и од мале ствари приказаће свијету Бог зна какво зло, нимало не марећи, да тијем убија углед свештеников и шкоди самој цркви.

Колико зла не наноси зао језик жени? Жена је слабији и њежнији створ, те јој је самообрана тежа. И ту се зао језик размахује без граница. Фали ли нека од односних каквоћа једној женској, или у погледу љепоте, или вредноће, или образовања, или слично, а чему она није хотимично крива, те је иначе у свему на своме мјесту, — и зао ће је језик већ заујести, и случајни недостатак њезин изнијеће он толико увеличај, да бједна женскиња може до очајања да дође. Је ли се једна дјевојка заручила, и ето злог језика, који јој одмах тражи мане и почне је црнити пред заручником, те је у жалост и несрећу баца. Живи ли једна сретно у брачној свези са мужем својим, и зао језик зна узбудити у мужу сумњу да му није вјерна. Живи ли једна женска усамљено и поштеним радом својим издржава кућу своју, и зао ће језик изнијети одмах да та зарада њезина није поштена. А колико отрова не искаљује зао језик на бједну удовицу, којој ће и тугу њезину за мужем својим он назвати притворношћу и лукавством? И кокико би још ја могао оваких ствари споменути, што бједна женскиња мора да претрпи од злих језика!

Нема у друштву особе, која заузима какав важнији и угледнији положај, а да је није зао језик заујео. Један је дошао до вишег мјеста у јавној служби, и одмах ће рећи, да је то постигао удварајући се и пузећи пред старијима. Неко је добио какво одличје од државне власти, и одмах ће казати, да је тај био одликован, јер је оруђе државне власти, која може да га употреби како хоће ради својих сврха. Штедњом је неко стекао приличан иметак, и зао језик назвао га је већ каматником. Је ли неко строжији са дјецом својом, и зао језик назвао га је бездушником. Похађа ли неко чешће црквене службе, и зао га је језик назвао притворицом. Дружи ли се ко са вишим особама, што су на влади, и зао

је језик знао већ казати, да је тај човјек већ и издајица народа свога.

Та зао језик није поштедио ни самога Бога! Шта нијесу зли језици казали за Ис. Христа у вријеме његовог земаљског живота? Ради проповједи његове о љубави к ближњима казаше, да заводи људе. Чудеса његова назваше послом ђаволским. Живот његов назваше животом варалице. Васкресење његово назваше дјелом измишљеним. Знали су да је васкрсао и увјерени су у томе били, као и ми, али ипак измислише клевету, да је стража спавала, и да су тада ученици његови одвалили камен са гроба и одијели тијело Исусово!

Тако је ето, браћо моја, отрован зао језик! Тако су убитачне ране, које задаје тај измет пакла, тај крвник људски!

И ја сам нарочито у овако црним бојама приказао вам зао језик, јер ја не знам горега човјека од човјека језичава, и јер је за мене он тежи преступник од највећег преступника на свијету. А приказао сам га у тако црним бојама и с тога, што би хтио по силама мојима сачувати вас, браћо, од овог страшнога порока. Сјетимо се, браћо, св. писма, које нам каже, да од ране што крвник задаје, пада човјеково тијело, а од ране што зао језик зада, уништују се и кости човјекове, и да многи падосе од мача, али не тако тешко, као они, које је зао језик убио.¹

Не слушајмо језичаве људе никада и ни под који начин. Не слушајмо их из љубопитства, јер ћемо се и ми њиховим отровом заразити. Не слушајмо их ради некаквих обзира, јер се можемо нехотице и сами повести за њима, и тијем ћемо тада показати, да својим срцем не осјећамо, да својим умом не мислимо, да своју вољу удешавамо по вољи туђој, поквареној. Не слушајмо их никада и не верујмо им никада, јер ћемо иначе и противу воље наше постати и сами криви у злу брата нашега.

А да се сами ми морамо увијек и свагда клонити овога порока, сувишно је и да говорим послје свега онога, што сам

¹ Сир. 28, 20. 21.

рекао. Имајмо свагда пред очима христјанску љубав, која је милосрдна, која никада другоме не завиди, нити се велича и надима, која не чини што не ваља, нити о злу мисли, која се не радује, кад види код других неправду, него само истини се радује;¹ и кад има да исправи какву погрешку другога, она то чини духом кротости и примајући и сама учешће у незгоди ближњег.² Права христјанска љубав не само што не ће износити на јавност слабости ближњег, него се она стара да те слабости прикрије, гледајући да на благи начин наведе брата свога на прави пут, с којег је случајно кренуо.³ Имајмо пред очима Спаситељеве ријечи, да не судимо, те се не ће ни нама судити, да не осуђујемо, па не ће ни нас осуђивати, да праштамо, па ће се и нама опростити, и да будемо милостиви као што је милостив Отац наш на небу.⁴

Овако поступајући, ми ћемо мир имати међу нама, а бићемо у миру и са Богом својим. А да је мир највећа срећа на овоме свијету, видјели смо већ. Сјећајмо се свега добра, што од мира бива, и не ћемо никада скренути са правог пута, са пута правде и истине, него ћемо сретни и задовољни бити и у овом и у ономе вијеку. Сјећајмо се свагда првога поздрава Ис. Христа ученицима својима, кад им се први пут јавио, послје васкресења свога. Миръ вамъ, казао им је он. Тај је мир кроз ученике своје предао и нама Ис. Христос. Чувајмо га, браћо, као Христов аманет, те проникнути, простимъ всѣ воскреснѣмъ и тако восопимъ: Христосъ воскресъ изъ мертвыхъ, смертїю смертъ поправъ, и сщнымъ во гробѣхъ животъ даровавъ. Амин.

У *Задру*, 1899. године.

¹ I Кор. 13, 4-8 Види моју ускршњу посланицу 1892. г.
² Гал. 6. 1. 2. — ³ I Петр. 1, 8. Прич. 10, 12. — ⁴ Лук. 6, 36. 37.

Проповед на велики Петак.

Боже мили, чуда великога
У светињи, у Јерусалиму,
На небу се јавише знамења
И на земљи страшна привиђења!
Јарко сунце неба пролетњег

У таму се умотало црну,
Да задрхта земља у ужасу,
Камен пуца, костури се крећу!
А у храму на брду Сиону
Завеса се раздрије по среди,
Као што отац за јединцем сином
Рухо кида и горко нариче!

Ето вам, мили моји, у две у три речи тугованке, величанствена посмртнога помена, што га Отац небесни учини своје јединородноме Сину! И бар је тада сва природа посведочила и све је створење признало, да је врховни Господар света и века издахнуо на крсту, те су и саме Његове убијце, поражене и поништене, бар под крстом оним на Голготи, бијући се у прса, признати морале: „заиста, овај човек беше праведник, човек овај беше син Божји!“ (Мар. 15, 39; Лук. 23, 47. 48).

Стога су данашњег дана и упрте све очи према Голготи, која и ако се по лепоти не може ни мерити са Араратом, на који је први пут после потопа крочила нога Нојева, ни са Синајем, на коме је Бог предао Мојсеју таблице закона, ни с Тавором, на коме се Господ преобразио, ни са гором Јелеонском, с које-но је Он својим ученицима последње збогом рекао — али је она ипак највеличанственије пристаниште јединственога догађаја, који се свршује грозном смрћу Господа нашега!

Јер заиста, о хаџијо нујни у овоме бедноме животу земаљскоме, ако су те путеви твоји водили ма и кроз најдивније лугове и перивоје, преко вилистанских брда и цветних долина, преко високих гора, преко дубоких мора, ако си се свога века сит нагледао, чему се око диви, и ако си се напио сласти што заносе и срце и душу; али ако ниси часком застао нујно на Голготи пустој, под распећем Спаситеља свога — ти ниси видио горе над горама, и ниси се напио насладе над свима сластима: јер ти ниси крочио ногом на најсветију тачку земљину, ниси био онде, одакле се нама сунце родило, одакле се паломе и бедноме човештву јавило спасење!

Хајдмоте само стазом трновном, којом је на данашњи дан крочио небесни Учитељ наш, од судишта Пилатова, па до последњег Му часа мукотрпнога тамо на Голготи. Не ће нам бити узалудан пут тај, јер су стопе Спаситељеве тим путем прокапале неизмерним благословом, са кога се душе наше спасавају.

Ти пак, божанствени Спаситељу наш на

крсту Голготскоме, излиј благослова свога на слугу твога незнатнога, како би ова реч о Твоме делу нашега искупљења заиста и била нама свима богатим извором вечнога нам спасења!

Пилат, горди Римљанин, колеба се и не зна шта би да отпочне. Како-ли би римски законик могао да суди човеку, „на коме не налажаше никакве кривице, што на њега говорашу?“ Но где-ли је уједно и мушке снаге и одважности, па да се и успротиви руљи крвожедној, која волије и зликовца Вараву, неже-ли овога тихога и скромнога Назарећанина, те бесно и очајно виче на сва уста: „крв његова на нас и на децу нашу! али распни га, распни!“ Те снаге у Пилата не беше дакле, и он, растројен и невољан, изриче смртну пресуду Праведнику над праведницима!

У тај мах занемела је на тренутак светина заведена, и са Сиона задрхта кроз трептави и мирисни пролетњи зрак глас трубе пред жртвеником, навештујући, да свештеник отпочиње клање пасхалнога јагњета — као да је и она бар у томе гласу хтела да довикне опачини клетој: „Израиљу, Цар је ово твој! Та то је Авељ, кога ви, потомци Кајинови, из зависти и пакости мучки убијате; то је Ноје, праведни виноградар, чији сте ви виноград, а ви га као проклети Хам, излажете голотињи и обасипате поругом; то је Јосиф, кога ви незнабошцима продајете за 30 сребрњака и враћате га Оцу у хаљини крвавој! Израиљу, Цар је ово твој!“ Ах, та јака трубе са Сиона није могла ту светину да подсети ни на сам онај трубни глас, који ће се захорити кроз ову васељену, када буде ваљало навестити онај други долазак Месијин, о последњем и страшном суду. Нико се ту не покаја, нико не устукну, нико се не поколеба, и не подиже гласа свога у одбрану тога невинога Трпељивца, ни из самих редова оних безбројних, које је Он дојако опраштао и најтежих телесних немани и који се заносили науком Његовом небесном! Та ваљада је баш напротив и од њих многи у редовима ових, који се смрти Месијиној толико радују!

Но не беше доста само неправде клете и незахвалности дома Израиљева, чиме се вратио дуг Учитељу великоме, него је дошла приде још и поруга последњег олоша са улице, као да горки пехар без тога не беше већ и тако пун. „И обукавши Му скерлетну кабаницу, и

оплетавши венац од трња, метнуше Му на главу, и дадоше Му трску у десницу; и клекнувши на колена пред Њим, ругаху Му се, говорећи: здраво, царе Јудејски!“

Као тужан нежан цвет, у руци место скиптра владарскога трска сломијена; на плећима место багрјанице царске нека скерлетна кабаница; под круном трновом крвца капље низ русе власи и на измучено лице — ето вам дакле слике Спаситељеве овде у судници Пилатовој.

А када Му се наругаше, „скинуше с Њега скерлетну кабаницу, и обукоше Га у Његове хаљине и изведоше Га да Га разапну.“ И јагње Господње, које је на себи понело грехе људске, мораде уз то да понесе на себи уједно и теретни свој крст, који нас, противношћу својом, некако тужно подсећа на финиково грање о Цветима; „а за њим иђаше мноштво народа и жена, које плакаху и нарицаху за њим,“ као да истога Назарећанина не примише још само пре неки дан као свога Цара и Месију свога. Предусретоше Га као Спаситеља, а испраћају Га у друштву са два хајдука; клицаху Му „осана осана!“ а данаске допиру до Њега само запевке жена нарицаља, којима су препуцала срца и очи им се купале у сузама, посматрајући тога светога Трпељивца.

Дâ, вани Га воде, изван капија јерусалимских, напоље носи Он крст свој! напоље носи грехове наше тешке, на пусто страгиште, звано Костурница. Беше дакле и у томе сличан старозаветној жртви паљеници, коју су, ради опроштења грехова, ван окола спаљивали; ни Његова крв није смела пасти на земљиште светога града Јерусалима, нити је смео Његов самртнички издисај обесветити ваздух, што га баш о пасхи удисаше поносити и гордељиви фарисеј!

Ту дакле, где је, по древну предању сахрањен праотац Адам и Ева; где је негда Мелхиседек, првосвештенички цар салеми, имао дворе и олтар свој, те онде принео ону преобразну жртву у виду хлеба и вина; и где свуд унаоколо беху гробови пророка и царева и праведника — ту приковаше на страшне и ужасне муке крсне и попеше изнад земље Онога, који је с неба дошао на земљу, да и нама покаже пут на небеса! ту није имао где-ли би главу своју да прислони Онај, чији су

двори небеса плава и земља подножје ногама Његовим и слуге Његове војске небесне!

„И даваху Му да пије вино са смирном, а Он не узео“ (Мар. 15, 23). Шта ће Њему напој од заноса, што су га таком очајном пригодном до последње капи цедили бедни осуђеници, да би им чула обамрла, како не би осетили страшне боле, када целат сурови привезује на распеће руке и ноге, и кроз њих пробија љуте челичне клинцe! Он, Божји син, који је боле телесне исто тако осећао као и ми, хтео је да испије горки пехар јада и патње, без икаква мешаја, у непотварену чемеру; Он не ће да лажним сновима заћуткује сурову јаву; Он не ће ни часком да се заноси лажним маштанијама; Он хоће да је свим присебан до последњег издисаја!

Каква дакле и то дивна и каква величајна узор-слика од нашега небеснога Учитеља! Када на кога између нас наиђу ма какви часи од очајања, ах, како-ли жудиш, да их заћуткаш и угушиш, или ма и само тек засладиш, ма каквим празним и пустим таштинама земаљским! Или зар један између нас издише на постељи самртничкој у заносу и бунилу уверења, да му још није куцнуо последњи час, те сред варљивих маштанија прелази у озбиљну вечност; место да је као човек погледао смрти у очи, и место да је као прави Хришћанин и последње тренутке своје употребио у покајању и у молитви ради спасења бедне своје душе...

Јеванђелиста нам међутим ни један не прича опширније о томе, како је разанет Спаситељ наш. Срца би им крвљу прокапала била, да су хтели да нам потанко опишу, како је целат бездушни свирепо растезао тело Учитеља њихова, како Му је разапео руке и кроз месо Му и кости челик ударао: или као да су тај страшни приказ хотимице припустили нашој уобразиљи, само да би тим живље могли осетити и сазнати, да се све то једино нас ради и нашега ради спасења тако догодило!

„И с њим распеше гада и два хајдука, једнога с десне а другога с леве стране.“ Добри пастир страда за овце међу вуковима; Цар царева умире смрћу бедних робова; Праведник над праведницима умире смрћу свирепих хајдука! Јер се тиме извршило пророштво Исаијино, које говори: „и метнуше Га међу злочинце“. (Ис., 53, 12).

Па и онда, када Спаситеља нашега на крст

разапеше, и онда Му се, кривоклетници сити наругаше. „А који пролажаху туда — прича нам Јеванђелист Матеј — хулаху на њ, машући главама својима и говорећи: аха! ти, који си се хвастао, да ћеш цркву развалити и за три даћа нову начинити, помози сам себи: ако си, Син Божји, сиђи с крста! А тако и главари свештенички с књижевницима и старешинама, подсмевајући се, говораху: другима поможе, а себи не може помоћи; ако је цар Израиљев, нека сиђе сад с крста, па ћемо Га веровати!“ (Мат. 27, 39—44). А Исус говораше: „Оче; опрости им, јер не знаду шта чине!“ (Лук. 23, 34.)

Ето вам дакле Пастира доброга, „који речју што говори ином, и сам својим потврђује чином!“ Целога свога века учио нас је, да љубимо и саме своје душмане, да благосиљамо оне који нас куну, да се молимо за оне који нас прогањају итд. И што је говорио речју, запечатио је и делом, у најгрознијим приликама! Њега душмани Његови гоне, ругају Му се, на крст Га разапљу, а Он не тражи у Оца свога легионе анђела небесних, да их сатре и да их разаспе као прах и пепео, него их још посматра са крста погледом пуним љубави и милосрђа, па се шта више чак и моли Оцу своме небесноме, да им опрости грехе њихове и заблуде, јер и тако не знају шта чине!

Браћо и сестре! Какав ли је и то диван пример за нас, какав узвишен узор, какво величанствено упутство! Па зар дакле да не чинимо и ми тако исто?! Зар може под овим небом бити према икоме међу нама веће неправде и љућега прогонства од овога, па да не можемо опростити?! И зар је икада било у читавоме овоме свету и веку невинијега страдања, па да нам на ум не падне судбина Богочовекова и Његов поступак?! Та не заборављајмо, да се ми сваки даном молимо: „и опрости нам дугове наше, као што и ми опраштамо дужницима нашим?! А шта дакле, ако се твој живот угаси, данас или сутра, те свенеш као шарни на пољани цвет, који је још јутроске тако свеже мирисао, а с вечера је тужно свео или га коса покосила? Како ли ћеш тада и моћи тражити и захтевати у Господа опроштења дугова својих, а ти си задржао забележене дугове својих ближњих?! Ах, опраштајмо један другом сада одмах, да нас с

оне стране гроба не би морила вечна туга, што су овде са нас толико њих остали задужени!

„А бејаше сахат трећи, кад Га разапеше;“ у девет сати дакле изјутра подигнут је са земље у вис велики дрвени крст и на њему бледо, измучено, крвљу попрекано тело Спаситељево.

А како ли је горак и чемеран сваки час, тренутак сваки у тако страшним мукама, за које је и сам Римљанин Сенека рекао, да је најзверскија и најстраховитија смртна казна! „Елом, Елом, лама савахтани?“, т. ј. „Боже мој! Боже мој! зашто си Ме оставио?“ — тако је уздахнуо и сам Богочовек, када се на Њему испуњавале оне пророшке речи плача Јеремијина: „сви, који пролазите овуда, погледајте и видите, има ли бола какав је мој?“ (Плач, 1, 12), и када се на Њему дословце испуњавало оно у истину кобно пророштво псалмопевца Давида: „изнемогах вичући, промуче ми грло и очи ме издадоше, погледајући на Бога! Дају ми жуч да једем, и у жеђи мојој поје ме оцтом!“ (Пс. 69, 3. 21). Морен љутом жеђи, прошаптао је на умору Месија: „жедан сам“, и војници ругајући Му се и на издисају, напунише сунђер оцта, и помоћу трске принесоме га к устима Његовим.

Који је толике хиљаде њих напајао на изворима божанствене науке небесне, тај не имађаше, ето, ко ће Му утишати жеђицу на издисају! За живота свога беше Он прибежиште свима беднима и невољнима; а глете, како ли је Њега напустио и оставио свет у мукама Му самртним! За свога века никога није отпустио без благослова и успеха; а Њему нема ко да на самрти пружи коју кап воде хлађане! На успламтелу жеђ при издисају дадоше Му само одвратан неки напиток!

„А кад прими Исус оцат, рече: сврши се. И преклонивши главу, предаде дух.“ (Јов. 19, 30),

И ту се дакле притаја у Њему моћ, пред којом се клањају сва колена — и анђеоска на небесима и наша свију овде на земљи; она моћ, којом је Он болести лечио, којом је бури морској заповедао, којом је мртве ускрсавао! Око, из кога је свакога само љубав сусретала, потамнело је и згаснуло је у тузи и боју и борби самртној.

На ипак, и у самим везама чврстим, у грновом венцу, под велом студене смрти —

глете то небесно Величанство, каква ли је мирноћа зацарила на мртвоме Му лику, када издахну са величајним уздахом: „Свршено је све!“ Свршена је жртва, коју је Аврам на сину своје Исаку отпочео, и која је на јединородном сину Божјем доконала; сврши се све, што су пророци низом толиких столећа прорицали, све чему се народ изабрани толико дуго надао, све што је ради нашега спасења нужно било, све се то испунило, све се то свршило.

Јер издисај Спаситељев на крсту беше у самој ствари последњи метак, последња пресуда, последњи победоносни поклич ада пакленог; али и његова последња победа, у којој се за навек сломи његова пустоловна моћ! То беше тренутак пун прославе Божанства, пун грозоте за паклене силе, пун среће неизмерне и бескрајне за паћенички човечји род; беше то тренутак, када се затворише пролази ада пакленог, а двери се рајске широм отворише; беше то тренутак, у коме су ужаси смрти очајне поништени, и власт цара таме, кушатеља клетога, у млево сатрвена! „Где ти је, смртни, жалац, где ти је, пакле, победа!“ (I. Кор. 15, 55).

Ој, Херувиме, са пламеним мачем у десници послушној и орној — уклањај се сада спокојно са страже раја небеснога, где си верно стајао кроз толика столећа и низом толиких хиљадугодишњица: ево ће туда да прође сада сам Божји Син, а за њим оправдани човечји род! И хајте дакле, устаните из гробова својих сви ви древни пророци редом, станите под тим крстом на стратишту Костурници, придите и видите, како ли се дивно све до словца последњег испунило, што сте ви у видовиту духу предвидели и прорекли народу избраноме! Јер је то одиста онај изданак Давидов, о коме сте ви прорицали, за којим је Исаија чезнуо, у чије је име Јеремија нарицао за Јерусалимом, и који је сада на крсту разапет! **Радџитеса и веселитеса** сви, јер је, ето, у томе горкоме мору чемера и јада слатки извор вашег ликованја. Захватај и сада у милозвучну харфу своју, царе псалмопевче Давиде, и запевај и данаске оне величајне своје псалме месијанске? Крени се из гроба свога у лугу Мамри, и ти, праоче Авраме, те гледај у наслади рајској Онога, који је из семена твога поникао, а са кога се благословице сви на-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

роди редом на читавоме пространу шару земаљскоме!

Па хајте, приступите амо и сви ви, големи умни ироји древнога света: Сократе мудри, Платоне велики, и сви други редом — положите лаворове своје венце пред тим суровим крстом на Голготи, те признајте сви у један глас: ево истине, које ми познали нисмо; ево љубави, за којом смо ми узалуд чезнули; ево мира небеснога за напашени човечји род!

Па и ми сами, мили моји, дај раскидајмо синцир гвожђа тешких грехова својих и прегрешења, па их такођер положимо пред тај дрвени крст на Голготи, како би их ту једаред за свагда поништила проливена крв оправдања Спаситеља нашега, те да на нами не буде више греху ни трага ни гласа.

Ако дакле одавде одеш, добра душо сиромашна и невољна, напуштена од свега и свакога, не имајући ни ко ће да те бар и речју само поутеши: не очајавај! Погле само на крст на Голготи, Господ је оно твој, који је и за тебе уложио крвљу својом залогу на небесима, те је можеш, праведношћу, себи откупити! Разапети на крсту, то је праведников заступник на небесима, то је његов спаситељ, који је место њега и за њега страдао! Главно је, да, слично Спаситељу, и ти можеш онако мирне душе уздахнути на издисају своје: „Свршено је! Све што смо овде по плачевној долини имали добра да свршимо, свршили смо часно и поштено, те и ми можемо сада у Твоје руке, Оче, наш небесни, предати дух свој! Ми немамо овде шта више да довршујемо: све смо свршили!“ И ко *тако* буде могао „збогом“ рећи овом варљивом свету, само ће тај и моћи чути оне утешне речи, којима се оправдана душа награђује: „Заиста ти кажем; данаске ћеш бити самном у рају.“

Јер је смрт Спаситељева на Голготи својевољна жртва свете Му љубави према нама, чиме је Он принео одмазду ради измирења вечне Правде и Правичности у ствари свеопштега наслеђенога нам греха праредитељскога, те ће се дакле одиста само они, који се буду и удостојили те љубави савршене — само ће се ти једино и моћи удостојити вечнога живота, чему је Он у данашњи дан за нас Разапети, једини извор. Јер само ако прожмани вером и љубављу према Христу будемо провели овај свој живот мукотрпни на земљи — само ћемо тада

и ми, на часу самртноме, славно пребродити и свој велики Петак, те обрадовати се љупкој зори ускрса свога, с оне стране гроба, у оним дворима плавим, вечности дивноме храму!

У Будимпешти, на велики Петак 1899. г.

Владимир Димитријевић
лични парох. помоћник.

О назаренима и њиховом учењу.

Пише Југ Станикић парох.
(Свршетак.)

Кад је већ реч о св. крштењу вредно ће бити навести и ово: било је у ранијим временима цркве Христове таквих људи, који су „одлагали крштење на више година. Једни су ово чинили из смерног познавања своје грешности, и из побожности према великој тајни, сматрајући за потребно, да се годинама у молитви и покајању припреме за примање ове свете тајне; други се нису одлучивали од једном да напусте ранији живот, и да се препорде у нови духовни и свети живот, тим пре, што је Црква била строга према греховима, учињеним после крштења; верујући, да се крштењем спирају греси, мислили су, да је зато много боље, да се ова тајна прими у очи саме смрти, како би тако чисти од грехова изашли пред суд Божји.“ («Историја прав. цркве» К. П. Победоносцева у преводу Дим. К. Михаиловића, свештеника — Београд 1894. стр. 97.)

Можно, да се како год и назарени придржавају донекле истих узрока и разлога при одлагању крштења не само код деце, него баш и код одраслих људи. Но одлагање св. крштења баш и из првоприведеног разлога ма и само „на више година“ — неоправдано је и неумесно; јер и ако је „поштовање према великој тајни“ сваке хвале вредно, али је одлагање примања те тако „велике“ и тако „поштоване тајне“ свакако на осуду, већ и за то, што одлагање примања св. тајне крштења повлачи за собом и неучествовање у другим и опет „великим“ а „поштовања“ достојним, и за спасење нужним тајнама, нарочито неучествовање у тајни „тела и крви Христове,“ у тајни св. причешћа, а потребу те тајне је сам Христос врло нагласио. — Одлагање пак св. крштења из друго-приведеног разлога до „у очи саме смрти“ — свакако је опасно, већ и за то, што је смртни час непознат; осим

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

тога, то изгледа као нека версва „шпекулација“: живећемо по својој вољи, грешитемо на сву меру и у сваку руку, а у очи смрти крститемо се, скинућемо са себе старог грешнога човека, а обући се у новог, чистог човека, и тако ћемо на лак, а угодан начин осигурати себи улазак у царство Божје! Но таквоме би се „шпекуланту“ могле довикнути оне речи, које је Бог познатом јеванђеоском богаташу довикнуо: „*Безъмне, въ ноць сѣю дѣшѣ твою истажѣтъ ѿ тебе*“ — па шта ће онда бити са твојом „шпекулацијом“?!

*

Из свега до сад наведенога могао је сваки онај, „који има уши, да чује“ чути, разумети и уверити се, да је св. крштење неопходно нужно за свакога рођенога, било већ одраслог човека, било маленог детета, јер се без св. крштења не може напредовати у хришћанском и богоугодном живогу, те по томе без св. крштења нема спасења, нити се без св. крштења може „ући у царство Божје.“ — А кад то знамо, онда тек појмити и разумети можемо, колико греше назарени тиме, што малену децу не крсте, те их без залогe вечнога живота са овога света на онај друти свет пуштају и оправљају. Греше они назарени, који малену децу за то не крсте, јер држе и верују, да то и није нужно, јер су малена деца — тобоже — без свакога греха, дакле, сасвим чиста, те се нема шта са њих спирати; но још више греше они назарени, који знају, да су и малена деца грешна, па ипак не ће, да водом св. крштења грех са своје деце сперу.

Сва брига и старање, све напрезање и упињање сатанино има ту цељ, да што више људи, што више Божјих створова од Христа отргне, а за себе придобије; да царство небеско, царство Божје што више испразни, а своје што боље и већма напуни. И назарени — на радост сатанину — само пуне царство сатанино тиме, што своју малену децу не крштавају, јер у добу детињства највише рођењих умре.

Мисли о проповедништву.

Духовни пастир нека је мудар у ћутању и користан у говорењу, да не би прећутао што треба да каже, или казао што треба да прећути. Јер колико неопрезан говор лако води

у заблуду, толико неразборито ћутање оставља у заблуди оне, који се могу поучити. Често се устежу душепопечитељи, бојећи се да не изгубе љубав света, да слободно засведоче истину, и не брину се за чување стада као пастири, већ као најамници, као такви, који беже кад вук дође, кријући се за ћутање. На ове се односи реч Господња: То су неми пси, који не могу лајати (Иса, 56.10) и она друга: Не излазите на проломе, и не ограђујте дома Израилјева, да би се одржао у боју у дан Господњи (Језек 13.5). — О, кад би чули реч Апостолу: Проповедник треба да је кадар и световати здравом науком и покарати оне који се противе, или ону код Исаије: Зови без престанка, као труба подигни глас свој! Ко наиме узима на се свештенички чин, тај прима дужност гласника, да иде кличући пред страховитим судијом који ће доћи.

Св. Григорије Велики.

*

Ја држим, да ми је за руком пошло онда, кад сузе видим, а не кад ми тапшу.

Бл. Августин.

*

Дај ми оне знаке одобравања, који се изјављује не речма већ делима.

Св. Јован Златоуст.

*

Ко нема љубави према ближњем, тај нек се нипошто не лађа проповедничке службе

Св. Григорије Назијанз.

Допис.

У Сантову 2. маја 1899. године.

Спречен разним пословима и дужностима, не можох пре известити поштоване читаоце „Српског Сиона“ о догађајима у Сантову. Улучивши слободна времена, хитим, да овим путем изнесем на јавност, како је проведена страсна седмица и како је прослављен први православни Ускрс у овој средини.

Привремена Богомоља саграђена је од дрвета — даром Његове Светости Патријарха — и на цветну суботу пре подне била је са свим готова. Дугачка је десет а широка пет хвати, те тако може удобно стати у њу 700—800 особа; има два улаза, један главни са западне стране и један побочни са јужне. Олтар је одсељен од остале цркве ниском преградом од дасака, на

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

средици које се налази мали отвор. Од овога отвора на десну страну постављена је икона Христа Спаситеља са првомучеником Стефаном, а с леве опет икона Богомајке с младенцем Христом на рукама. Пред обе иконе постављена су кандила. Осим поменутог отвора на средици олтарске ограде, налази се још један побочни отвор с десне стране. На средици олтара налази се часна трпеза, начињена од дрвета, а дрвени стубови њезини уклонани су у земљу. На трпези која је заштра белим покривачем, налази се: антимиње, престони крст, св. евангелије, дарохранионица, службеник и свећњаци. С леве стране је сто за проскомидију и орман за црквене утвари, а с десне стране је сто за пономара. Десно од олтара има ограђено место одређено за појце. На зидовима олтарским, као и на неким стубовима лађе црквене повешане су св. иконе, а на саразмерним растојањима у лађи црквеној постављена су од дрвета зготовљена три полијелеја, на сваком по шест свећа. Лађа црквена је празна са свим, само су уз зидове намештене даске на којима седе стари људи и жене.

На Лазареву Суботу пре вечерња, свештеник је пошкрошио Богомољу освећеном богојављенском водом и одмах затим одслужена је у њојзи прва вечерња, на којој се заиста са пуно значења отпојало: „Днесъ благодать святаго Дѣха насъ соуд“. После трисветог и молитве Господње отпојан је тропар, те је потом свештеник осветио врбу и раздао је присутним вернима. За време раздавања врбе појан је тропар: „Общи воскресеніе“. Кад су већ сви попримали зелене гранчице, кренуо се крени ход, и обилазавши најпре око храма, прошао је затим кроз главније улице. Напред је ишло једно дете обучено у стихар, носећи часни крст, а поред њега носила су два момка барјаке. Пред свештеником је такође ношен велики часни крст, а поред њега две рипиде, једна с ликом Богоматере, а друга св. архангела Михаила. Путем је народ појао духовне песме западне редакције, које садржином својом не вређају догмате св. православне цркве, шта више које су у сагласности с науком њезином. Пошто је крени ход прошао кроз главније улице, вратио се поново у цркву, где је Богослужење отпустом завршено. На креном ходу присуствовало је много народа у побожном расположењу.

Сутра дан на цветну недељу одржана је света литургија у своје време.

На велики поведеоник, вторник и среду пре подне одслужене су пређеосвећене литургије, а после подне велике повечерње. На велики четвртак је служена литургија св. Василија великог, а после подне велика повечерња. На велики Петак пре подне читани су царски часови, а после подне је одслужена велика вечерња с изношењем плаштанице. У сва прва четири дана велике седмице, народ је у довољно великом броју посеђавао Богослужења, али велики Петак је био одвојио. Овога је дана ваљда сво село било у цркви, побожно се Богу молећи, величајући страсти и погреб Христа Откупитеља. Касно у ноћ народ се из цркве разишао кућама својим. На велику Суботу зором одслужена је јутрења; отпојане су статиије и при свршетку обнесена је плаштаница око храма, да се тако симболише — силазак Христов у ад и победа Његова над њиме. После јутрење обављено је мало освећење воде, и верни су је разнели кућама својим, пошто још немају велике богојављенске агиасме — да се њоме испомажу у нуждама и невољама својим. У $1\frac{1}{2}$ 11 часова одслужена је свечана литургија.

У недељу у оутренио глѣбокѣ — два сахата по поноћи три метка из прангија и звоњење звона, објавише православнима, да је време да пођу на торжество торжествѣ, да прославе ускрс Христов. Ограда двора у коме се налази Богомоља била је окићена многобројним кандилима, над улазом у двор подигнути и цвећем окићени славолук био је украшен и осветљен шареним лампијонима, исто тако је окићено било и дрвеће у двору и улаз у Богомољу. Сав простор пливао је у мору од светлости. Народа је било веома много и то не само православних из Сантова, већ је било и много римљана из места и силних гостију из околних места, особито из Берега и Моноштора. На лицу сваког православног могао си читати велику радост и необично задовољство, а ако си се упустио у разговор могао си се уверити, да једва чекају да се Богослужење отпочне и да се радују што су овај дан дочекали живи и здрави. Свечана јутрења почела је тачно у три часа. Пошто је плаштаница на престо пренесена кренула се маса народа из храма и обилазећи око њега певачице су појале: „Воскресеніе Твоє.“ Идући с литијом кроз улице, које су осветљене биле, народ је појао западне духовне песме, у којима се велича ускрс Спаситељев. Вративши се натраг у

двор црквени, крени ход је обишао још два пута око храма појући „Воскресеніе Твоє“, а за тим је застао пред западним улазом, где је по пропису одпојано *Христосъ воскресъ*, с односним антифонима. Овај моменат увеличан је био осветљењем помоћу бенгалске (грчке) ватре. За тим је крени ход ушао у храм, где је по правилу одржана свечана пасхална јутрења. После светилна, свештеник је држао празнику сходну проповед.

После јутрења разговарајући се с многима уверио сам се, да је народ веома задовољан. Многи су старци плакали, страхујући зар, да више таквог душевног уживања никада имати неће, јер до године могу и у гробу лежати. Жене су говориле, да им је сад тако мило и драго у православној вери, као да су у њој рођене и васпитане, и да се ни пошто не би враћале у римство. Они — рекоше ми — ни замислити нису могли, да се ускренуће, тако величанствено и тако свечано може обавити.

После јутрење у седам часова, донеле су домаћице разна јестива као: шунке, сир, јаја, и т. д. да им свештеник освети и благослови, што је овај и учинио.

Свечана литургија била је у $\frac{1}{2}$ 10 часова, којом приликом је Богомоља малена била, да прими све, који су дошли да присуствују Богослужењу. Исто тако је било и после подне на вечерњи. И под литургијом и под вечерњом пуцало се из прангија. —

За други дан ускрса надали смо се гостима, али их није било у оноликом броју у коликом смо их очекивали. Узрок томе биће свакако рђаво време. Но поред свега тога било је гостију из Сомбора, Станишића, Риђице, Мохача, Херцег-Суљоша, Опатовца, Винковаца, и т. д. Између осталих био је ђакон сомборски г. Георгије Павковић и г. Никола Ђ. Вукичевић пр. гл. школски референт, велики поборник светога православља.

Свету литургију и вечерње служио је месни душепопечитељ са ђаконом сомборским.

Трећи дан ускрса била је опет свечана литургија у седам часова у јутру, а по томе су верни упућени, да пођу на гробове својих милих и драгих покојника и да их даривају ускршњим јајетом.

Осим великог духовног, религијозног уживања имао је народ овај и невиног весела и забављања. Са побожности своје народ овдашњи нити се облачи светло и парадно, нити се ве-

сели, пева и друкче забавља уз часни пост, већ презирући сва светска уживања он у то време *благопріятноє* уредеређује сву пажњу своју и све мисли своје на великом делу спасења извршеног Спаситељем нашим Христом. — Али о празнику воскресења, о тој победи живота над смрћу — у радости својој он се облачи светло, излази радосно на суерет Господу као жениху, и задоста учинивши хришћанским дужностима својим, невино се предаје веселу и ужива радости и овога земнога света, које му Господ не ускраћује. И на основу тога, и о овом ускресу музике су свирале, песме су се певале, младеж је играла, уживајући и на тај начин, и весело проводећи овај заиста највећи и најзначајнији хришћански празник.

Тако је ето прослављен први православни Ускре међу новом православном браћом нашом. Они су га с нестрпљењем очекивали и дочекавши и прославивши га, они су се њиме учврстили у православљу, као оно негда апостоли и ученици што су се њиме учврстили у вери, да је учитељ њихов заиста прави Бог. Ако је дакле пре и било сумње у срцима нове браће наше гледе православне вере, иста је ускреом овим уништена, и они су данас тврдо уверени, да је света православна црква верна чуварица *праве старе вере Христове*, тог камена крајсуголног *избраног, часног*, — и којој следујући — да се *не ће постидети*. (I. Петр. 2. 6.)

У Недељу Томину ишао је крени ход ван села којом је приликом измољен благослов Божји на земаљске плодове жита и лозу, које нам Бог даје — **вѣ наслажденіе и пищѣ нашѣ**.

*

Први смртни случај био је на велики четвртак; умрло је једно дете од три године. Погреб му је био на велики цетак после вечерње. Ма да је киша падала народа је било врло много и свакоме се допао скромни и назидателни обред православнога погребца. После овога погребца свештеник је свршио малу паннихиду и прелио гроб једнога покојника, који је без оцела сахрањен, јер га римски свештеник није хтео сахранити, што прелази у православље.

Књижара Браће М. Поповића из Новог Сада послалала је на поклон цркви Сантовачкој врло лепо потпуно одјејаније за пресвитера у вредности 100 фор. а осим тога 1200 комада књига и икона у вредности 270 фор.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

Трговац новосадеки г. *Давид Буркић* послао је на поклон једно потпуно одјејаније за пре- свитера и стихар за чтеце обоје у вредности око 200 фор.

Нека је и овом приликом племенитим даро- ватељима изражена најтоплија благодарност. Дај Боже на њих се угледали и остали родољуби, те приложима својима припомогли овој у свему оскудној општини.

ЛИСТАК.

Б Е Л Е Ш К Е.

(„Грчко-источна црква“.) Задарски „Гласник“ *православне далматинске цркве* јавља: „Услијед ријешења, донесеног у сједници буковинско-дал- матинског св. синода дана 9. априла 1896, а на предлог Његовог Преосвештенства госп. епископа *Никодима*, да се не „грчко-источном“, него „пра- вославном“ означаје наша вјера при штампању од- носних књига у ц. кр. наклади књига у Бечу, а које је синодско ријешење удостојено врховног Цар- ског одобрења, — дознајемо, да је Његово Висо- копреосвештенство, наш госп. митрополит *Аркадије* предузео кораке код високе ц. к. владе у Бечу, да би се од Његовог Величанства измолили измјена вр- ховне Царске одлуке од 26. новембра 1864 (R. G. VI. nr. 91), по којој нашу цркву у спољашњим од- носима означају „грчко источном“, него да се та црква именује „православном“. Ми желимо Његовом Високопреосвештенству од свега срца, да успје у својој племенитој намјери“.

(Прелаз у Православље.) У Дивошу прешле су две породице из грчко-католичке у православну ве- роисповест.

(Руска црква у Риму) Ових дана, као што јавља римски лист „Nord“, дао је папа свој „pla- set“ за грађење нове руске цркве у Риму. Ову цркву подиже руска влада помоћу неколико бога- таша, од којих је један дао милијун рубаља (1¹/₂ мил. форината) на градњу исте.

(Семинарска зграда у Кијеву). Овога лета гра- диће се у Кијеву ново пространо здање, у коме ће се сместити тамошња духовна семинарија. Главно здање твориће квадрат, у коме ће бити велико дво- риште. Здање ће имати три спрата и један полу- спрат при земљи, а на средњем комаду биће на че- тири спрата. Оно ће бити израђено по тако званом коридорском систему, а сви коридори биће прозо- рима окренути у унутрашњост дворишта. Грејање ће бити централном паром и биће сједињено с централ-

ним систематом вентилације. Осим главнога здања биће подигнута одељена болница са 35 постеља за питомце и купатило за 50 лица; к томе двокатница са становима за наставнике и служитеље; после још коњушница и леденица. Рачунају, да ће на сва ова здања требати до седам милиона комада цигаља. Пре- дузимачи су примили да све то израде за 545.000 ру- баља. Здање мора бити готово до 1. августа 1901. г.

(Петедесетгодишњица Змај-Јована Јовановића.) У Загребу постоји одбор за прославу петедесетго- дишњице Књижевнога рада Змајева Тај одбор је, са потписима њих 57-рице, издао 1. маја о. г. проглас на српски народ, којим га позива на светковину петедесетгодишњице, која отпочиње 13. јуна о. г. у Загребу, а у очи Видов Дана пренеће се светковина на *Плитвичка Језера*, где ће се прославити на сами Видов Дан и спојити са светковањем успомене на Косовске јунаке. Хвала песнику Змају Јовановићу на свему, што је добро урадио и испевао своје народу. Светковина, која ће му тај рад и то певање прослављати — дична му била!

(Беседа Карловачке Гимназије). У прошлу не- дељу, 2. маја, била је беседа Карловачке гимназије са овим програмом: Мокрањац Стеван: Херувимска песма 1. гл., VII. и II. руковет; Маринковић Јосиф: Путу крај, Двоглав оро, Хеј трубачу [новије]; Топаловић Мита: Појмо Богу; и Иванишевић Јован: Девојчин и славујев свјтовац; од Словена Рус Рим- ски Корсаковъ Н. А.: Тебе поем, Достојно естъ и Хвалите Господа съ небесъ. Програм је, дакле, богат и изабран с укусом и према потреби. Изве- ден је красно и вештачки, а друкче није ни могло бити под управом вештака г. професора *Душана Котура*. Евала и њему и нашем гимназијском кору. Хвала и управи наше гимназије, те нам и на овој беседи даде у милој црквеној и лепој српској песми насладе души. Радујемо се, да ћемо што пре чути и у саборној цркви композиције црквених песама отпеване на беседи, међу којима видно место за- узима Херувимска песма у композицији Мокрањчевој.

Беседа је приређена у корист сиромашних уче- ника Карловачке гимназије, а постигла је и у мате- ријалном правцу леп успех.

(Издање ремског Еванђеља). Француски слави- ста Луј-Леже предузео је издавање факсимиле текста знаменитог ремског Еванђеља једног од најважнијих споменика словенске књижевности. Рад тај извешће се хелиографски у формату оригинала и по речима издавача биће од велике користи по палеографе и филологе. Ко је рад да си набави тако драго- цену ствар, може се претплатити код парижке књи-

жаре Пола Дижардена (Paul Dujardin, 28, rue Vavin), код ремског књижара Muchaud-a, 19, rue de Cadran Saint-Pierre, и код самога професора Леже (Leger), 43, rue Boulainvilliers, Paris. Претплатити се треба на: Edition facsimilé en héliogravure de l' *Evangélique Slavon Cyrillique Glagolitique*, dit: *Texte du Sacre*. А цена је различна према троврсном издању за: Tirage en noir sur papier de Hollande — 100 франака; Tirage en noir sur Japon — 150 франака; Edition polychrome avec lettres et miniatures aqua-rellées — 300 франака.

(Сензациони проповедник). У Француској и Белгији изазивају данас велику сензацију предавања неког бившег свећеника Шарбонеља. То је још млад човек, тек је пре неколико година апсолвирео језуитску колеџију. Као један од најбољих ученика добио је одмах добру парохију, али већ после три године скиде са себе свећеничко одело и свечано изјавивши да не признаје римо-католичко учење поче громко, у публичним предавањима нападати римо-католичко свећенство — особито језуите. Његова предавања одмах на првом кораку изазвала су у Паризу огромну сензацију, а у претпрошли понедељак проповедао је у Мон-де-Перевилу на граници белгијској пред 3 хиљаде слушалаца. Шарбонељ је један од представника оног дела француског католичког свећенства, који тежи да се ослободи римске цркве.

(† Јереј Милан Суботић) парох Батајнички, члан Архидијецезалног Административног Одбора, скупштинар жупанијске скупштине сремске и т. д., преминуо у Господу, после кратке болести, дана 30 априла о. г. Рођен беше 1845.; рукоположен 1872.; одликован црвеним појасом 1895. год. Беше реван свештеник и проповедник. При погребу учествоваше многи свештеници под начелством окружног протопрезвитера Земунскога, преч. г. Јефтимија Вукадиновића, који се са честитим покојником у име свештенства и опростио. Са покојником се опростише још и јереј г. Стеван Јовић и учитељ г. Панић. Лака му земља и вечна паматз!

Од уредништва.

? у *Идвор*. Молимо, да нам јавите: ко је приложио фонду св. Саве 5 фор. 60. н., што нам их посласте?

ИЗЈАВА.

Јавна дражба за зидање женске школе у Кулпину расписана за 13. (25.) мај т. г. овим се пожељи и наредби Његове Светости Преузвишенога Господина *Георгија Бранковића* патријарха срп-

скога — до даље Његове наредбе обуставља. У Кулпину 5. (17.) маја 1899.

Милан Грујић
учитељ и перовођа.

Стеван Гостовић
председник.

БРАНКОВО КОЛО

ЗА

ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК

ПАЈА МАРКОВИЋ АДАМОВ

V. год.	У Срем. Карловцима	Бр. 18.
---------	--------------------	---------

САДРЖАЈ:

Ишао је 18. број „Бранкова Кола“ са овим садржајем: *Педесетогодишњица Змаја Јована Јовановића*. — Јован А. Дучић [Мостар]: *Балада VII*. — Чедо Мијатовић [Лондон]: *Кнез Градоје од Орлова Града*. (Приповетка из времена боја на Косову) 18. — Професор Милутин Јакшић [Карловци]: *О Арсенију IV. Јовановићу Шакабенти*. Лекције из историје карловачке митрополије 18. — Зар. Р. Пошовић [Београд]: *Пред Косовом*. (Белешке из доба 1874.—1878. године.) 10 — Гроф Л. Н. Толети *Васкрсеније* (Роман). 5. — Ковчежић: Књижевни прикази. Књижевне белешке. Просветни и друштвени гласник.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad бр. К. 290, 324, 327/161. ex 1399. 49 2—3.

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохију II разреда у Шаинцима овим се стечај расписује и компетент позивају, да своје прописно инструјиране и билеговане молбенице надлежним путем потписаној конзисторији до конца месеца маја по ст. о. г. поднесу.

Из седнице архидијецезалне конзисторије, држане у Карловцима 28. априла (10. маја) 1899.

Георгије

Патријарх.

Бр. 586. II 319. ex 1899.

54 1—1

СТЕЧАЈ.

На место привр. помоћника епарх. рачуноског ревизора у Вршцу са платом од год. 400 фор. а. вр. Оспособљени молитељи нека се документирано пријаве до 15. (27.) маја о. г.

Епарх. админ. одбор у *Вршцу*.

Гаврил с. р.

епископ.

Е. 396. I. 81. ex 1899.

55 1—3

СТЕЧАЈ.

Отвара се стечај на место пароха у *Суботици* са платом VI. разреда, и у *Крушцици* са платом III. разреда.

У *Суботици* има парох. стан, у *Крушцици* нема. Молитељи путем претпостављених власти нека

документирано пријаве до 30. маја по ст. кал
Епарх. конзисторија Вршачка.

Гаврил с. р.
епископ.

Ad бр. К. 201, 279/176. ex 1899.

50 2—3

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохију VI. разреда у Илоку. Компетенти нека своје прописно биљеговане и инструјиране молбенице до конца месеца маја по ст. о. г. овој кензисторији надлежним путем поднесу.

Из седнице архиђијецезалне конзисторије, држане у Карловцима 29. априла 10. маја 1899.

Георгије
Патријарх.

ОГЛАС ДРАЖБЕ. 56 1—1

На дан Цара Константина и Јелене 21. маја (2. јуна) о. г. после подне у 2 сата одржаваће се у школској дворани дољноковилској дражба за израду четири нове дрвене шалукатре на

црквени торањ дољно Ковилске срп. прав. цркве, на коју се дражбу стручњаци овим позивају.

У Дољ. Ковиљу 6. (18.) маја 1899.

перовођа:

председник цркв. општине:

Иван Малешевић

Јован Ђирић

СТЕЧАЈ. 52 2—2

Овим се отвара стечај на упражњено учитељско место основне српске прав. школе у Шиклушу Барања.

Плата учитељева је редовна 300 фор. за пофторну школу 60 фор., за перовођство 40 фор., 3 хвата дрва стан и једна соба, и једна мања соба, дрварница, кујна, таван и у порти комадић баште. Учитељу снада у дужност у цркви појати и све перовођске дужности отиравати.

Рок стечаја траје до 20 јула 1899. године.

Из закључка седнице српског православног школског одбора од 7. (19.) марта 1899. године.

Милан Деметровић

Јован Пандуровић

перовођа.

школ. одбора председник.

ДРУГИ ОГЛАСИ

ЗВНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — са гаранцијом на више година — за израду нових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са круном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи и лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме се звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем од мене знађена и много пута одликована **патентирана са отвореним одушкама провиђена звона**, која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако једно патентирано звоно од 200 килограма изједначује са звуком других по старој системи ливених звона од 260 килограма.

Даље препоручујем козе за звона од кованог гвожђа, у тороњу слободно стојеће; звона или шоље за сатове од метала; прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа. — Звона у тежини од 300 килогр. на ниже има увек готових на стоваришту.

52

Илустровани ценовници и прорачуни трошка бесплатно и франко.

На миланарској земаљској изложби у Будимпешти 1896. награђена са великом миланарском медаљом.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом тајаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље: на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви стају 10 новч.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији и остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 6 новч. од једног реда ситних слова а за жиг сваки пут по 30 новч. — Неплаћена писма се не примају, — Рукописи се враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарнице у Ср. Карловцима.

